

**Kenniscentrum
Professionaliseren door Onderwijs-
pedagogisch Praktijkonderzoek
Hogeschool Leiden**

*Verslag van de visitatie
6 december 2019*

Colofon

Instelling en onderzoekseenheid

Hogeschool Leiden
Zernikedreef 11
2333 CK Leiden

Onderzoekseenheid: Kenniscentrum Professionaliseren door Onderwijspedagogisch Praktijkonderzoek
Locatie: Zernikedreef 11

Visitatiecommissie

drs. Raoul van Aalst, voorzitter
dr. Yvonne Leeman, deskundige
drs. Bas Holvast, deskundige
dr. Barbara van Balen,, secretaris

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van
AeQui Nederland
Vlindersingel 220
3544 VM Utrecht
www.AeQui.nl

Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Conclusies en aanbevelingen.....	4
Inleiding.....	6
1. Onderzoeksprofiel en onderzoeksprogramma	7
2. Organisatie	9
3. Standaard voor onderzoek.....	11
4. Impact van het onderzoek.....	13
5. Kwaliteitszorg	15
Bijlagen	17
Bijlage 1 Visitatiecommissie	18
Bijlage 2 Programma visitatie	19
Bijlage 3 Bestudeerde documenten	20

Conclusies en aanbevelingen

Op 6 december 2019 is het kenniscentrum Professionaliseren door Onderwijspedagogisch Praktijkonderzoek (POP) van Hogeschool Leiden gevisiteerd door een commissie van AeQui. Het totaaloordeel van de commissie is **voldoende**.

Onderzoeksprofiel en -programma

Het onderzoek van het kenniscentrum POP concentreert zich rond de thema's: 'Passend onderwijs/inclusive education', 'Natuur & Ontwikkeling Kind', 'de Waarde(n) van het vrijeschoolonderwijs' en recent toegevoegd, 'Muziek in onderwijs'. Het kenniscentrum streeft ernaar om verbinding te zoeken tussen de genoemde thema's en gewenste activiteiten gezamenlijk tot stand te laten komen. Het onderzoek is situatief, perspectieven van verschillende actoren worden meegenomen.

De commissie is van oordeel dat de beide lectoraten die deel uitmaken van het onderzoekscentrum een duidelijke visie hebben op hetgeen ze beogen te onderzoeken en de daarbij passende methode van onderzoek. Als onderzoekseenheid is het kenniscentrum nog aan het groeien.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie het onderzoeksprofiel en het onderzoeksprogramma als **voldoende**.

Organisatie

Het kenniscentrum wordt gevormd door de lectoren en onderzoekmedewerkers en geleid door de faculteitsdirecteur en de lectoren. De commissie vindt de organisatie, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties van het kenniscentrum voldoende. Als samenwerkingsverband begint het kenniscentrum net tot ontwikkeling te komen. De betrokkenheid van de praktijkactoren in de lectoraten is groot en de verankering van de lectoraten in het onderwijs aan de hogeschool is goed. Het kenniscentrum heeft een goede financiële basis met zowel eerste, tweede als derde geldstroom inkomsten.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de

interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties, als **voldoende**.

Geëxpliciteerde standaard voor onderzoek

De commissie is van oordeel dat het onderzoek van het kenniscentrum voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van goed praktijkonderzoek. Het kenniscentrum heeft maatregelen genomen om de kwaliteit van het onderzoek te borgen. De kwaliteit van de onderzoeksopzet en de uitvoering van het onderzoek is voortdurend onderwerp van gesprek in verschillende bijeenkomsten van verschillende samenstelling. Intersubjectiviteit is daarbij de betrouwbaarheidsindicator en triangulatie de werkwijze om tot een betrouwbaar resultaat te komen. Dat het onderzoek voldoet aan de kwaliteitstandaarden van het vakgebied blijkt ook uit de RAAK-projectsubsidies en promotietrajecten die het kenniscentrum heeft verworven en uit het aantal gerealiseerde publicaties en presentaties op wetenschappelijke en veldgerelateerde congressen.

Het Kenniscentrum heeft in algemene zin haar kwaliteitscriteria voor onderzoek geformuleerd. De commissie is van mening dat het kenniscentrum nog zou kunnen winnen bij het preciezer uitwerken van de gemeenschappelijke kwaliteitscriteria, zodat de kwaliteit van het onderzoek en van onderzoeksprojecten, nog beter zichtbaar en navolgbaar is voor collega's in het vakgebied, een bredere kring van niet-direct bij het onderzoek betrokkenen binnen de hogeschool en de professionele werkvelden.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de mate waarin de onderzoeksprocessen in overeenstemming zijn met de geëxpliciteerde standaard, als **goed**.

Impact van het onderzoek

Het kenniscentrum werkt voor alle onderzoek en alle stappen die in het onderzoek gezet worden samen met praktijkactoren. De commissie heeft gezien dat de impact van het onderzoek op de beroepspraktijk en de samenleving zonder meer goed is. Door die sterke relatie met praktijkactoren is de relevantie voor professionalisering eveneens goed. Er worden ook voldoende activiteiten georganiseerd voor professionalisering van docenten in de hogeschool. De impact van het onderzoek op onderwijs is naar het oordeel van de commissie voldoende.

Het kenniscentrum heeft zelf geconstateerd dat de impact op kennisontwikkeling versterkt kan worden, de commissie onderschrijft die constatering. Zij beveelt aan om in publicaties die voortvloeien uit het onderzoek een verbinding te leggen met mainstream theorieën en resultaten van onderzoek om zo de zichtbaarheid én impact van het werk van het Kenniscentrum te vergroten. Het lijkt de commissie daarnaast van belang om expliciet aandacht te besteden aan een diversiteit van communicatiewijzen over de resultaten van onderzoek.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de impact van het onderzoek als **goed**.

Namens de voltallige visitatiecommissie,
Utrecht, februari 2020

Raoul van Aalst
Voorzitter

Kwaliteitszorg

Het kenniscentrum beschikt met de aan de lectoraten verbonden curatoria over een structuur die garandeert dat de activiteiten van het centrum systematisch gepland en geëvalueerd worden. De lectoren leggen verantwoording af aan de curatoria door middel van verslagen. Daarnaast kennen de gesubsidieerde onderzoeksprojecten hun eigen verantwoordingscyclus.

De commissie heeft vastgesteld dat het kenniscentrum **voldoet aan deze standaard**.

Aanbevelingen

Met het oog op de toekomst geeft de commissie volgende suggesties ter overweging:

- Leg meer verbinding met mainstream theorieën in het vakgebied om de visie van het kenniscentrum beter over het voetlicht te kunnen brengen;
- Werk de kwaliteitscriteria voor onderzoek nader uit, zodat de kwaliteit van het onderzoek beter zichtbaar is voor niet direct bij het onderzoek betrokkenen;
- Leg in publicaties die voortvloeien uit het onderzoek een relatie met mainstream theorieën en resultaten van onderzoek om zo de zichtbaarheid en toegankelijkheid van het onderzoek en de resultaten van het onderzoek op kennisontwikkeling in het vakgebied te vergroten.

Barbara van Balen
Secretaris

Inleiding

Hogeschool Leiden heeft als kerntaken het verzorgen van hoger onderwijs en het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek. Hogeschool Leiden zet in op intensieve samenwerking tussen lectoraten en bundeling van onderzoekscapaciteit in (inter)facultaire kenniscentra. Elk kenniscentrum van de hogeschool is direct verbonden aan de opleidingen van een faculteit. Het kenniscentrum Professionaliseren door Onderwijspedagogisch Praktijkonderzoek (POP) is verbonden aan de Faculteit Educatie. De hogeschool heeft aan AeQui VBI opdracht gegeven het onderzoek van POP in samenwerking met een onafhankelijke deskundige commissie te visiteren. Dit rapport is een verslag van de beoordeling door de betreffende commissie volgens het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2016-2011 van de Vereniging van Hogescholen. Het verslag volgt de vijf standaarden van het protocol en maakt gebruik van de informatie zoals beschreven in het zelfevaluatie-rapport van het kenniscentrum POP.

De instelling

Hogeschool Leiden heeft als kerntaken het verzorgen van hoger onderwijs en het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek. De hogeschool verzorgt voltijdse, deeltijdse en duale bachelor- en masteropleidingen en associate degree opleidingen op het gebied van zorg, sociaal werk, toegepaste psychologie, management en bedrijf, life science & technology, recht en onderwijs. De opleidingen worden aangeboden door vijf faculteiten: faculteit Educatie, faculteit Gezondheidszorg, faculteit Management en Bedrijf, faculteit Science and Technology en faculteit Sociaal Werk en Toegepaste Psychologie.

Iedere faculteit biedt een of meer opleidingen aan die inhoudelijk aan elkaar verwant zijn. Binnen de faculteiten wordt praktijkgericht onderzoek verricht. Dit onderzoek, dat plaatsvindt binnen de lectoraten, staat ten dienste van het onderwijs en de ontwikkeling van de beroepspraktijk. Hogeschool Leiden heeft ruim twintig lectoraten. De hogeschool zet in op intensieve samenwerking tussen lectoraten en bundeling van onderzoekscapaciteit in (inter)facultaire kenniscentra. Elke kenniscentrum van de hogeschool is direct verbonden aan de opleidingen van een faculteit.

Het kenniscentrum POP

Het kenniscentrum Professionaliseren door Onderwijspedagogisch Praktijkonderzoek is verbonden aan de Faculteit Educatie. Het kenniscentrum bestaat sinds 2018 en omvat twee lectoraten, namelijk het lectoraat Natuur & Ontwikkeling en het lectoraat Waarde(n) van Vrijeschoolonderwijs.

De visitatie

Hogeschool Leiden heeft aan AeQui Nederland opdracht gegeven de onderhavige visitatie uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met de onderzoeksgroep een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Met vertegenwoordigers van de onderzoeksgroep heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden.

De visitatie heeft op 6 december 2019 plaatsgevonden volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven.

De commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; aan het einde van de visitatie is het kenniscentrum in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie.

Deze rapportage is in januari 2020 in concept toegestuurd aan de onderzoeksgroep; de reacties zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

1. Onderzoeksprofiel en onderzoeksprogramma

Standaard 1: De onderzoekseenheid heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel en een onderzoeksprogramma met bijbehorende doelen die zijn geoperationaliseerd in een aantal indicatoren.

Het onderzoek van het kenniscentrum POP concentreert zich rond de thema's: 'Passend onderwijs/inclusive education', 'Natuur & Ontwikkeling Kind', 'de Waarde(n) van het vrijeschoolonderwijs' en recent toegevoegd, 'Muziek in onderwijs'. Het kenniscentrum streeft ernaar om verbinding te zoeken tussen de genoemde thema's en gewenste activiteiten gezamenlijk tot stand te laten komen. Uitgangspunt voor het onderzoek is dat het gaat om het doorgronden van aspecten en processen van educatie als geheel. Het onderzoek is situatief, perspectieven van verschillende actoren worden meegenomen.

De commissie is van oordeel dat de beide lectoraten die deel uitmaken van het onderzoekscentrum een duidelijke visie hebben op hetgeen ze beogen te onderzoeken. Als onderzoekseenheid is het kenniscentrum nog aan het groeien.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie deze standaard als **voldoende**.

Bevindingen

Het is de visie van de faculteit dat goed onderwijs een kwestie is van balans en samenhang tussen doelen en tussen een instrumentele en een vormende benadering bij het verzorgen van onderwijs. Daarbij wordt uitgegaan van een aantal kernwaarden: autonomie in verbondenheid, ruimte om autonoom te kunnen zijn en betekenisvol te kunnen handelen en partnerschap.

Het kenniscentrum POP brengt het perspectief van onderzoek in bij het proces waarin de faculteit werkt aan het realiseren van deze visie. POP doet onderzoek naar zorgvuldig pedagogisch handelen in waarde(n)volle onderwijs- en opvoedingspraktijken binnen de volgende door haar gedefinieerde onderwerpen:

- pedagogische dimensie van onderwijs;
- autonomie in verbondenheid;
- kwaliteit van ruimtetijd;
- kunstzinnige dimensie van onderwijs.

Het onderzoek concentreert zich rond een aantal thema's. Het thema Passend onderwijs/inclusieve education is nog steeds relevant in het POP ook

al maakt het betreffende lectoraat geen deel meer uit van het kenniscentrum. Het kernthema Natuur & Ontwikkeling Kind richt zich op de betekenis en het belang van een natuurlijke omgeving voor de ontwikkeling van kinderen. Een derde kernthema is De waarde(n) van het vrijeschoolonderwijs. Meest recent toegevoegd is het kernthema Muziek in onderwijs. Het is de wens van de faculteit om op dit thema een lectoraat te starten.

Het kenniscentrum streeft ernaar om verbinding te zoeken tussen de genoemde thema's en gewenste activiteiten gezamenlijk tot stand te laten komen.

Het is de bedoeling van het kenniscentrum bij te dragen aan inhoud en vorm van opleiden en professionaliseren door verschillende manieren van onderzoek doen een plaats te geven en de processen en uitkomsten met elkaar te verbinden. Zo kunnen professionals (in opleiding) door te onderzoeken iets leren over hun eigen praktijk, kunnen teams door te onderzoeken hun eigen praktijk versterken, kunnen opleiders bouwen aan een praktijktheorie voor de opleiding en kunnen

onderzoekers werken aan theorieën over de praktijken van opvoeden en onderwijzen.

Uitgangspunt voor het onderzoek in het kenniscentrum is dat het gaat om het doorgronden van aspecten en processen van educatie als geheel. Het onderzoek is situatief, perspectieven van verschillende actoren worden meegenomen.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de beide lectoraten die deel uitmaken van het onderzoekscen- trum een duidelijke visie hebben op hetgeen ze beogen te onderzoeken. Als onderzoekseenheid is het kenniscentrum nog aan het groeien. Het is de commissie tijdens het bezoek duidelijk gewor- den dat er veel raakvlakken zijn tussen de beide lectoraten en dat er veel mogelijkheden zijn om een helder gezamenlijk profiel te ontwikkelen vanuit de gedeelde passie voor onderwijs.

De commissie heeft geconstateerd dat de ambitie en de wil aanwezig zijn om de kennis die ontwik- keld wordt in het kenniscentrum breder uit te dra- gen dan alleen aan de mensen die direct betrok- ken zijn bij het onderzoek, maar heeft ook gezien dat er nog meer gedaan zal moeten worden om de visie van het kenniscentrum over het voetlicht te brengen. Volgens de commissie is het daarvoor van belang in het onderzoekswerk een verbinding te leggen met *mainstream* theorieën en de daar- aan verbonden kennisbasis.

De uitbreiding van het kenniscentrum met een lectoraat 'Muziek in onderwijs' is volgens de com- missie zeer waardevol. Dit thema zal bijdragen aan de profilering van het kenniscentrum.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, be- oordeelt de commissie deze standaard als **vol- doende**.

2. Organisatie

Standaard 2: De wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties maken de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk.

Het kenniscentrum wordt gevormd door de lectoren en onderzoekmedewerkers en geleid door de faculteitsdirecteur en de lectoren. De commissie vindt de organisatie, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties van het kenniscentrum voldoende. Als samenwerkingsverband begint het kenniscentrum net tot ontwikkeling te komen. De betrokkenheid van de praktijkactoren in de lectoraten is groot en de verankering van de lectoraten in het onderwijs aan de hogeschool is goed. Het kenniscentrum heeft een goede financiële basis met zowel eerste, tweede als derde geldstroom inkomsten.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie deze standaard als **voldoende**.

Bevindingen

Organisatie

Het kenniscentrum wordt gevormd door de lectoren en onderzoekmedewerkers. Het centrum wordt geleid door de faculteitsdirecteur en de lectoren gezamenlijk. Er is een gemeenschappelijk administratief-organisatorische en financiële ondersteuning beschikbaar vanuit het faculteitssecretariaat. De lectoraten hebben ieder een eigen onderzoeksgroep. Onderzoekers aangesloten bij een lectoraat vormen een kenniskring. De financiering van het kenniscentrum is zowel gebaseerd op eerste, tweede, als derde geldstroominkomsten. In 2018 was het totale budget k€564, waarvan k€211 eerste geldstroom, k€159 tweede geldstroom, k€192 derde geldstroom en k€2 overige inkomsten. Tot nu toe hebben de lectoraten hun eigen geldstromen. Per 2020 beoogt het centrum een gemeenschappelijke financiële huishouding te voeren. Het is de bedoeling om vanuit deze gemeenschappelijke financiële huishouding in de toekomst onderzoeksprojecten vanuit het kenniscentrum te starten.

Personeel

Lectoren hebben een aanstelling van 0,8 fte of groter; onderzoekers hebben een aanstelling van 0,2 fte tot 1,0 fte. De totale formatie in 2018 was

2,44 lectoren (inclusief het lectoraat Passend Onderwijs, dat niet in deze beoordeling is meegenomen), 2 fte onderzoekers, 1,8 fte promovendi, 0,5 fte studentbijdragen en 0,7 fte ondersteuning.

Samenwerkingsverbanden

Beide lectoraten hebben een curatorium dat één tot twee keer per jaar bijeenkomt. De leden vertegenwoordigen onder andere de stakeholders uit het werkveld. Het curatorium kijkt als *critical friend* naar de voortgang van de lopende werkzaamheden en verkent lijnen naar toekomstige werkzaamheden.

Aan verschillende projecten die uitgevoerd worden door het lectoraat Natuur & Ontwikkeling Kind zijn klankbordgroepen en begeleidingscommissies verbonden met vertegenwoordigers uit het werkveld. Het lectoraat Waarde van het vrijeschoolonderwijs participeert in verschillende onderwijssamenwerkingen.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de wijze waarop het kenniscentrum is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk maken. Daarbij dient echter wel opgemerkt te

worden dat het kenniscentrum voor een beperkte omvang vaste fte voor onderzoek een groot takenpakket heeft en een grote ambitie. De lectoren hebben door het aantal gesubsidieerde projecten, promoties en de opbouw van het kenniscentrum een overvolle agenda.

Als samenwerkingsverband begint het kenniscentrum net tot ontwikkeling te komen. De lectoraten en de daarbij behorende kenniskringen zijn een goed uitgangspunt, de lectoren hebben elkaar gevonden in een gezamenlijke werkwijze en er is een grote gemeenschappelijke basis. De commissie is zeer positief over de curatoria die de lectoraten beide hebben ingesteld, deze bieden

een garantie op een kritische blik vanuit de praktijk.

De lectoraten hebben ieder veel samenwerkingscontacten. De betrokkenheid van de praktijkactoren in de lectoraten is groot en de verankering van de lectoraten in het onderwijs aan de hogeschool is goed. Het kenniscentrum heeft een goede financiële basis met zowel eerste, tweede als derde geldstroom inkomsten.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie deze standaard als **volgende**.

3. Standaard voor onderzoek

Standaard 3: Het onderzoek van de onderzoekseenheid voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek

De commissie is van oordeel dat het onderzoek van het kenniscentrum voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van goed onderzoek. Het kenniscentrum heeft maatregelen genomen om de kwaliteit van het onderzoek te borgen. De kwaliteit van het onderzoek en de onderzoeksopzet zijn voortdurend onderwerp van gesprek in verschillende bijeenkomsten van verschillende samenstelling. Inter-subjectiviteit is daarbij de betrouwbaarheidsindicator en triangulatie de werkwijze om tot een betrouwbaar resultaat te komen. Dat het onderzoek voldoet aan de kwaliteitstandaarden van het vakgebied blijkt ook uit de RAAK-projectsubsidies en promotietrajecten die het kenniscentrum heeft verworven en uit het aantal gerealiseerde publicaties en presentaties op wetenschappelijke en veldgerelateerde congressen.

Het Kenniscentrum heeft in algemene zin haar kwaliteitscriteria voor onderzoek geformuleerd. De commissie is van mening dat het kenniscentrum nog zou kunnen winnen bij het preciezer uitwerken van de gemeenschappelijke kwaliteitscriteria, zodat de kwaliteit van het onderzoek en van onderzoeksprojecten, nog beter zichtbaar en navolgbaar is voor collega's in het vakgebied, een bredere kring van niet-direct bij het onderzoek betrokkenen binnen de hogeschool en de professionele werkvelden.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie deze standaard als **goed**.

Bevindingen

De zelfevaluatie beschrijft de uitgangspunten voor het doen van onderzoek in het kenniscentrum. Intenties vormen het ijkpunt voor alle activiteiten in het kenniscentrum. Dit betekent dat er weliswaar doelen worden geformuleerd maar dat deze doelen niet onherroepelijk zijn. Gedurende het onderzoeksproces wordt de wenselijkheid van de geformuleerde doelen bevestigd in het licht van de onderliggende intenties en zo nodig bijgesteld.

Het onderzoek in het centrum is gericht op het doorgronden van aspecten en processen van het educatieve geheel. Het gaat om de verbinding van denken, spreken en doen en het onderzoek is situatief van aard. Het kenniscentrum beschouwt intersubjectiviteit als betrouwbaarheidsindicator en triangulatie als een betekenisvolle werkwijze om tot een betrouwbaar resultaat te komen. Bij de uitgangspunten van het centrum passen een aantal onderzoekbenaderingen: ontwerpgericht

onderwijsonderzoek, handelingsonderzoek, evaluatieonderzoek en casestudy. Het verzamelen, analyseren en interpreteren van data staat ten dienste van het gezamenlijk onderzoekproces dat erop is gericht het handelen van betrokken praktijkwerkers te ondersteunen en te versterken.

De verschillende stappen die de onderzoekers nemen om de praktijkrelevantie van het onderzoek te borgen zijn in de zelfevaluatie beschreven. Uitgangspunt is dat keuzes in samenspraak tussen onderzoekers en praktijkactoren gemaakt worden. Door zorgvuldigheid, transparante verslaggeving, een expliciet onderzoekontwerp en het benutten van verschillende perspectieven wordt methodologische grondigheid nagestreefd. Het kenniscentrum draagt er bovendien zorg voor dat er een verbinding gelegd wordt met kennis en inzichten uit eerder empirisch en theoretisch onderzoek. Verder worden instrumentele vragen in pedagogisch perspectief geplaatst en wordt triangulatie als werkwijze

gebruikt. Validiteit wordt in het kenniscentrum geborgd door partnerschap van onderzoekers en praktijkactoren.

De kwaliteit van de onderzoeken zijn doorlopend onderwerp van gesprek tijdens bijeenkomsten rond onderzoeksprojecten, kenniskringbijeenkomsten, bijeenkomsten van de curatoria en de bijeenkomsten rond de ontwikkeling van het kenniscentrum.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat het onderzoek van het kenniscentrum voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van goed onderzoek. De commissie heeft geconstateerd dat het kenniscentrum maatregelen heeft genomen om de kwaliteit van het onderzoek te borgen. De kwaliteit van het onderzoek en de onderzoeksopzet zijn voortdurend onderwerp van gesprek in verschillende bijeenkomsten en verschillende samenstellingen.

Dat het onderzoek voldoet aan de kwaliteitstandaarden van het vakgebied blijkt ook uit de RAAK-projectsubsidies en promotietrajecten die het kenniscentrum heeft verworven en uit het aantal gerealiseerde publicaties en presentaties op wetenschappelijke en veldgerelateerde congressen.

Het Kenniscentrum heeft in algemene zin haar kwaliteitscriteria voor onderzoek geformuleerd. De commissie is van mening dat het kenniscentrum nog zou kunnen winnen bij het preciezer uitwerken van de gemeenschappelijke kwaliteitscriteria, zodat de kwaliteit van het onderzoek en van onderzoeksprojecten, nog beter zichtbaar en navolgbaar is voor collega's in het vakgebied, een bredere kring van niet-direct bij het onderzoek betrokkenen binnen de hogeschool en de professionele werkvelden.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie deze standaard als **goed**.

4. Impact van het onderzoek

Standaard 4: De onderzoekseenheid realiseert voldoende relevantie op het gebied van:

- *de beroepspraktijk en de samenleving;*
- *onderwijs en professionalisering;*
- *kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein.*

Het onderzoek heeft in voldoende mate impact op de hiervoor omschreven gebieden

Het kenniscentrum werkt voor alle onderzoek en alle stappen die in het onderzoek gezet worden samen met praktijkactoren. De commissie heeft gezien dat de impact van het onderzoek op de beroepspraktijk en de samenleving zonder meer goed is. Door die sterke relatie met praktijkactoren is de relevantie voor professionalisering eveneens goed. Er worden ook voldoende activiteiten georganiseerd voor professionalisering van docenten in de hogeschool. De impact van het onderzoek op onderwijs is naar het oordeel van de commissie voldoende. Het kenniscentrum heeft zelf geconstateerd dat de impact op kennisontwikkeling versterkt kan worden, de commissie onderschrijft die constatering. Zij beveelt aan om in publicaties die voortvloeien uit het onderzoek een relatie te leggen met mainstream theorieën en resultaten van andere onderzoeken om zo de zichtbaarheid en toegankelijkheid van het onderzoek en de resultaten van het onderzoek te vergroten.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie deze standaard als **goed**.

Bevindingen

Beroepspraktijk en samenleving

Zoals onder standaard 3 omschreven vindt alle onderzoek plaats in samenspraak met praktijkactoren. De onderzoeken hebben tot doel om de thema's en vraagstukken in samenwerking met het werkveld te ervaren, waar te nemen, te beschrijven, te bevragen en te duiden. De onderzoeken zijn steeds nadrukkelijk gericht op ontwikkelen van betekenisvolle handelingsperspectieven vanuit en voor de praktijk. Het proces en de daaruit voortkomende producten worden gewaardeerd door het werkveld, hetgeen onder meer blijkt uit de langdurige en herhaalde samenwerkingenprojecten. Animo onder praktijkactoren om bij te dragen aan onderzoek is volgens het zelfevaluatierapport dan ook groot. In de zelfevaluatie zijn verschillende vakpublicaties en producten van het onderzoek gepresenteerd, die de impact op de beroepspraktijk illustreren.

Onderwijs en professionalisering

Het kenniscentrum streeft ernaar een leergemeenschap binnen de faculteit te worden, waarin onderzoekers en onderwijsprofessionals samenwerken om niet alleen de kwaliteit van onderwijservaringen van kinderen en studenten, maar ook de kwaliteit van het professioneel handelen van leraren, docenten en onderzoekers te versterken. In de zelfevaluatie worden enkele voorbeelden gepresenteerd van activiteiten gericht op professionalisering zoals kenniskringbijeenkomsten en begeleiden van praktijkonderzoeken van de kenniskring, begeleiden en adviseren bij onderzoek van docenten van Hogeschool Leiden en uit het onderwijswerkveld en professionaliseringsactiviteiten op het gebied van onderzoeken, onderwijs en opvoeden.

Doordat onderzoek door en met docenten en praktijkprofessionals wordt gedaan, vindt professionalisering ook min of meer vanzelfsprekend tegelijkertijd plaats.

Vanuit de lectoraten worden in bijna alle opleidingen gastcolleges of masterclasses gegeven. Het kenniscentrum streeft ernaar dat de kennisontwikkeling vanuit de lectoraten ook in toenemende mate bijdraagt aan curriculumontwikkeling. Bijdragen aan het handelen in de lespraktijk met de studenten lukt vooral binnen de minoren en nascholingstrajecten.

Kennisontwikkeling binnen het domein

Beide lectoraten hebben een bijdrage geleverd aan theorieontwikkeling in het domein. In de zelfevaluatie wordt aangegeven dat er nog kansen liggen ten aanzien van het versterken van de doorwerking van onderzoeken op landelijk niveau en de overdraagbaarheid van de onderzoeksresultaten.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat het kenniscentrum voldoende relevantie realiseert.

De impact van het onderzoek op de beroepspraktijk en de samenleving is zonder meer goed. De samenwerking met praktijkactoren in het onderzoek en de sterke band die er bestaat met scholen staan daar garant voor. In het bijzonder voor de kring van mensen die betrokken zijn bij de lectoraten in het kenniscentrum is de impact van het

onderzoek groot. Door die sterke relatie met praktijkactoren is de relevantie voor professionalisering eveneens goed. Er worden ook voldoende activiteiten georganiseerd voor professionalisering van docenten in de hogeschool. De impact van het onderzoek op onderwijs is naar het oordeel van de commissie voldoende. Het kenniscentrum heeft zelf geconstateerd dat de impact op kennisontwikkeling versterkt kan worden, de commissie onderschrijft die constatering. Zij beveelt aan om in publicaties die voortvloeien uit het onderzoek een verbinding te leggen met mainstream theorieën en resultaten van andere onderzoeken om zo de zichtbaarheid en toegankelijkheid van het onderzoek en de resultaten van het onderzoek te vergroten.

De commissie heeft kennis genomen van de voor het doel van de visitatie geselecteerde publicaties en heeft gezien dat het kenniscentrum zeer productief is op meer fronten. De commissie vond de publicaties die op een extern publiek gericht zijn goed. Enkele – mogelijk - meer intern gerichte publicaties verdienen meer lijn, focus en compactheid.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie deze standaard als **goed**.

5. Kwaliteitszorg

Standaard 5: De onderzoekseenheid voert regelmatig en systematisch evaluatie uit van de onderzoeksprocessen en resultaten. Aan de uitkomsten daarvan verbindt de onderzoekseenheid waar nodig verbeteringen.

Het kenniscentrum beschikt met de aan de lectoraten verbonden curatoria over een structuur die garandeert dat de activiteiten van het centrum systematisch gepland en geëvalueerd worden. De lectoren leggen verantwoording af aan de curatoria door middel van verslagen. Daarnaast kennen de gesubsidieerde onderzoeksprojecten hun eigen verantwoordingscyclus.

De commissie heeft vastgesteld dat het kenniscentrum **voldoet aan deze standaard**.

Bevindingen

Het curatorium is het advies- en verantwoordingsorgaan voor de lector/het lectoraat en vormt een belangrijk element in de kwaliteitszorg van de lectoraten. De lector legt de jaarlijkse plannen en activiteiten voor aan het curatorium en legt aan het curatorium verantwoording af door middel van verslagen.

Daarnaast kennen de gesubsidieerde onderzoeksprojecten binnen het lectoraat Natuur & Ontwikkeling Kind hun eigen verantwoording met een onderzoeksaanvraag, tussenrapportages en eindrapportage. Bij het lectoraat Waarde(n) van vrijeschoolonderwijs worden projecten vanuit de schoolbesturen geïnitieerd en wordt tevens verantwoording afgelegd aan deze besturen.

Input en afstemming wordt gezocht tijdens informele ontmoetingen in scholen en op studiedagen, maar ook tijdens formele evaluatiebijeenkomsten met de kenniskring of het curatorium, met

de onderwijsplatformen voor VO en PO en in andere netwerken. Bij het lectoraat Natuur & Ontwikkeling Kind is aan elk subsidieproject een klankbordgroep of begeleidingscommissie verbonden, waarin vertegenwoordigers uit het werkveld, brancheorganisaties, wetenschap, overheid en politiek vertegenwoordigd zijn.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat het kenniscentrum beschikt over een structuur die garandeert dat de activiteiten van het centrum systematisch gepland en geëvalueerd worden. De commissie is positief over de aan de lectoraten verbonden curatoria, die een belangrijke plaats hebben in de kwaliteitszorg.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, heeft de commissie vastgesteld dat het kenniscentrum **voldoet aan deze standaard**.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

Naam panellid (incl. titulatuur)	Korte functiebeschrijving van de panelleden (1-3 zinnen)
drs. Raoul van Aalst	voorzitter
dr. Yvonne Leeman	Universitair hoofddocent Universiteit voor Humanistiek
drs. Bas Holvast	Interimmanager (o.a. in het werkveld van vrijescholen) en bedrijfscoach

De commissie werd bijgestaan door dr. Barbara van Balen, extern secretaris.

Alle commissieleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ondertekend.

Bijlage 2 Programma visitatie

6 december 2020

11.00 – 12.30 uur	Vorbereiding commissie en lunch
12.30 – 14.00 uur	Gespreksronde rondom twee onderzoeken
14.00 – 14.15 uur	Pauze
14.15 – 15.15 uur	Gespreksronde rondom een ontwikkelthema: De verbinding tussen kenniscentrum en opleiding.
15.15 – 16.15 uur	Gespreksronde rondom een ontwikkelthema: Zichtbaar en vindbaar maken van het kenniscentrum buiten de kring van direct betrokkenen.
16.15 – 17.30 uur	Overleg panel
17.30 – 18.00 uur	Plenaire bespreking

Bijlage 3 Bestudeerde documenten

- Zelfevaluatie
- Portfolio POP 2019
- Selectie onderzoeksproducten
- Instellingsplan Hogeschool Leiden 2017-2022
- Jaarverslag Hogeschool Leiden 2018
- Beleid praktijkgericht onderzoek HL 2018
- Kwaliteitszorg Onderwijs en Onderzoek bij Hogeschool Leiden

